

Laitilan

VUOSI 2016

Sisältö

Toimitusjohtajan katsaus	s. 3
Yhtiö	s. 4
Yhtiön toimialasta Suomessa	s. 4
Olellaisia tapahtumia tilikaudella	s. 5
Tuotanto, liikevaihto, tulos ja tunnuslukuja	s. 5
Tuotekehitys ja uudet tuotteet	s. 6
Liiketoiminnan riskeistä	s. 7
Yhtiön ympäristönsuojelun periaatteita	s. 9
Henkilöstö	s. 9
Osakepääoma, omat osakkeet ja valtuutukset	s. 10
Osakkeenomistajat ja yhtiön johdon osakeomistus	s. 10
Yhtiön johto ja tilintarkastajat	s. 11
Arvio todennäköisestä kehityksestä tulevalla tilikaudella	s. 11
Hallituksen esitys osingonjaosta	s. 11
Tuloslaskelma	s. 12
Tase	s. 13
Tilintarkastuskertomus	s. 14

Tämä korea pyytinki on Wirvoitusjuomatehdas, ikivanhan lautilalaisen porejuomaperinteen uljas jatkaja. Täällä tekniikan viimeinen sana ja uupumaton tuotekehitystyö kantavat kaunista hedelmää janoisen yleisön parhaaksi.

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2016 alkoi tehtaalla mitalikahvien merkeissä, sillä saihan piskuinen Laitila yhdellä kertaa yhdeksän uutta jääkiekon ja ringeten maailmanmestaria. Laitilan väkilukuun suhteutettuna mitalistien määrä taisi olla komea Suomen ennätys. Mitalistien kunniaksi Laitilan Wirvoitusjuomatehdas järjesti Tehtaalla Tavataan MM 2016 -tapahtuman, jota kunnioitti läsnäolollaan Tasavallan Presidentti Sauli Niinistö. Tällä arvokkaalla, mutta samalla riehakkaalla tapahtumalla oli vuosi korkattu.

Kevät oli muutenkin tehtaalla kiireistä aikaa, sillä silloin lanseerattiin lähes kaksikymmentä uutuustuotetta ja ensimmäiset Kukko Pils -olut laivattiin Yhdysvaltoihin.

Alkukesästä panimoalaa ja kansalaisia alkoi hämentää mahdollinen alkoholilain kokonaisuutos. Maan hallituksen tiedonannon mukaan pienpanimoille on tulossa oluiden suoramyntilupa, vähittäiskaupan alkoholiraja nousee 5,5 %:iin ja valmistustarajointe lonkeroilta poistuu. Pienpanimoiden suoramyntilupa ollaan antamassa vain panimoille, joiden alkoholijuomien kokonaistuotanto vuodessa jää alle 500 000 litran. Suoramyntioikeuden mahdollistamiseksi valtio hakee Euroopan Unionilta poikkeuslupaa, jonka saaminen on hyvin epävarmaa. Pienpanimot vastustavat yhtenä rintamana uuden keinotekoisien käsityöläispanimorajan luomista, sillä Suomessa on jo pienpanimolle täysin toimiva määräite.

Alkoholilain kokonaisuudistuksen myötä kilpailu alalla tulee kovenemaan olutvalikoiman kasvaessa. Eniten oluttarjontaa tulee ulkomailta, sillä nykyinen alkoholipitoisuusraja 4,7 % on rajannut suurimman osan tuontilouista päivittäistavara-kaupan ulkopuolelle. Myös mahdollinen valmistustapamuutos tuo ulkomailta päivittäistavara-kauppaan runsaasti uusia tuotemerkkejä, mikä entisestään kiristää taistelua hyllymetreistä. Toisaalta mahdollinen muutos antaa tilaa Laitilan kaltaisille innovatiivisille panimoille.

Vuonna 2016 Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliiton jäsenyritysten oluen kokonaisymyynti laski 1,8 miljoonaa litraa, kun samaan aikaan Kukko-oluen myynti nousi 1,7 miljoonaa litraa. Näyttää siis siltä, että kansa on löytämässä uuden suosikkiolunsa. Alkuvuosi 2017 on ollut yhtiölle hyvä ja kuluva vuosi näyttää Laitilasta katsoen valoisalta. Tuotanto- ja myyntikoneisto on rasvattu ja iskussa. Vientio-organisaation rakentaminen aloitettiin keväällä tarkoituksena luoda viennistä tukijalka kotimaan myynnin rinnalle.

Kannetaan siis kortemme yhteiseen kekkoon ja nautitaan kuluvana vuonna entistäkin enemmän Laitilan virkistäviä juomia.

Tehdään yhdessä kesästä 2017 Laitilan Kesä!

Rami Aarikka
toimitusjohtaja

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS tilikaudelta 1.1. - 31.12.2016

Yhtiö

Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy:n päätoimiala on virvoitusjuoma- ja panimoteollisuuden tuotteiden valmistus ja tukkukauppa. Yhtiö on rekisteröity kaupparekisteriin 23.3.1994. Yhtiön kotipaikka on Laitilan kaupunki.

Yhtiöllä on aputoiminimiä Fisutta, Koulutustoimisto Monessa, Helsingin Wirvoitusjuomatehdas, Aletrade Finland ja Mestaripanimo.

Yhtiön toimialasta Suomessa

Suomessa toimii kaksi panimoyhdistystä: Pienpanimoliitto ry sekä Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry. Pienpanimoliittoon kuuluu viisikymmentäkolme (53) panimoa. Jäsenistä suurin ja samalla kaikista Suomessa toimivista panimoista neljänneksi suurin panimo on Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy. Suomessa toimii kokonaisuudessaan lähes 80 pienpanimoa. Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliittoon kuuluu kuusi yhtiötä: Captol Invest Oy, Oy Hartwall Ab (Royal Unibrew), Olvi Oyj, MBH Breweries Oy, Red Bull Finland Oy ja Oy Sinebrychoff Ab (Carlsberg).

Suomessa panimotuotteiden kokonaismyynti tilastoidaan ja ilmoitetaan Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry:n kuuden jäsenyrityksen myynnin mukaan. Näistä tilastoista siis puuttuu liiton ulkopuolisten yhtiöiden myynti kokonaan.

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliiton jäsenyritysten kotimaan kokonaismyynti oli vuonna 2016 yhteensä 756 miljoonaa litraa, eli se pysyi lähes ennallaan nousten vain 0,3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Olutmyynti vuonna 2016 oli yhteensä 382,9 miljoonaa litraa eli se laski 1,8 miljoonaa litraa (-0,5 %).

Panimo on nerokas laitos: täällä mäsätään, keitetään ja käytetään. Oluenvalmistuksen monet työvaiheet vaativat tekijöiltään äärimmäistä tehokkuutta. Kukko-olutta pantaessa ei sovi hosua eikä hupsutella.

Siiderin myynti Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliiton jäsenyrityksillä oli yhteensä 29,1 miljoonaa litraa ja long drink -juomien 35,6 miljoonaa litraa. Siiderin myynti nousi 0,5 % ja long drink -juomien myynti nousi 0,2 %. Virvoitusjuomia myytiin yhteensä 234,8 miljoonaa litraa, joka on 1,9 miljoonaa litraa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kivennäisvesien myynti nousi 73,6 miljoonaa litraan (+8,2 %).

Tölkkin osuus oluen myynnistä oli 81,6 %, kun se edellisenä vuonna oli 79,8 %. Siidereissä ja long drink -juomissa tölkin osuus kasvoi 69,8 %:iin, kun se edellisenä vuonna oli 65,6 %. Virvoitusjuomissa tölkin osuus nousi 11,2 %:iin, kun se edellisenä vuonna oli 9,0 %. (Lähde: Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliiton kotisivut)

Olellaisia tapahtumia tilikaudella

Hallituksen keväällä 2016 antama tiedonanto alkoholilain kokonaisuudistuksesta aiheutti hämmennystä panimoalalla. Tiedonannon mukaan vähittäiskaupoissa saisi jatkossa myydä alkoholijuomia, joiden alkoholipitoisuus olisi korkeintaan 5,5 % ja valmistustapamuutos sallisi viinapohjaisten juomasekoitusten myynnin vähittäiskaupassa. Lain piti alkuun tulla voimaan vuoden 2017 alussa. Hanke kuitenkin lykkäytyi ja lain käsittely jatkuu keväällä 2017. Mahdollisella lakimuutoksella yhtiön hallitus näkee olevan vaikutuksia suomalaiseen panimoteollisuuteen ja alkoholi-markkinaan yleensä.

Panimoteollisuuden kilpailu oli kovaa vuonna 2016 sekä panimoiden omilla brändeillä että kaupan omilla tuotemerkeillä. Kaupan omien tuotemerkkien tuotannoissa tapahtui joitakin tuotantomenetyksiä, mutta menetykset onnistuttiin paikkaamaan suunnitelmien mukaisesti omien tuotteiden myynnin kasvulla.

Pienpanimo-oluiden kysyntä lisääntyi entisestään tuoden markkinoille ennätysmäärän uusia yrittäjiä ja uusia oluita. Kasvun ei uskota laantuvan kuluvaan vuoteen. Pienpanimoiden oluen tuotannon kasvu oli yhteensä 3,2 miljoonaa litraa ja tästä 2 miljoonaa litraa oli Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan kasvua.

Yksi paljon julkisuuttakin saanut tapahtuma vuonna 2016 oli Kukko-oluen viennin alkaminen Yhdysvaltoihin.

Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan investoinnit olivat tilikaudella nettona yhteensä 540.851,49 (312.902,36) euroa. Lisäksi pysyvien vastaavien ennakkomaksuihin on aktivoitu ennakkomaksuina ja keskeneräisinä hankintoina 257.735,39 euroa hankkeista, jotka valmistuvat vuonna 2017 tai myöhemmin. Investoinneista kohdistui rakennuksiin 0 (96.758,46) euroa, pihan asfaltointiin 85.866,70 (0) euroa sekä koneisiin, laitteisiin ja järjestelmiin 454.984,79 (216.143,90) euroa. Yhtiö ei saanut tilikausilla 2015–2016 investointitukea.

Vuonna 2016 yhtiö investoi oluen laadun kehittämiseen, oluen käymiskapasiteetin kasvattamiseen ja prosessienergiatehokkuuteen. Huhtikuussa panimoon asennettiin uusi hiivankasvatuslaitteisto oluen tasalaatuisuuden turvaamiseksi. Olutkapasiteetin kasvattamiseksi panimoon asennettiin uusia käymistankkeja. Myös kylmäkonelaitteisto uusittiin prosessikylmän kapasiteetin kasvattamiseksi ja lämmön talteen ottamiseksi sekä hyödyntämiseksi suoraan muissa tuotantoprosesseissa.

Tilikauden jälkeen on yhtiölle palkattu vientihenkilö, joka aloitti tehtävässään 15.3.2017.

Kevään 2017 aikana panimoon asennetaan jälleen lisää käymiskapasiteettia.

Tuotanto, liikevaihto, tulos ja tunnuslukuja

Yhtiön kokonaistuotanto tilikauden aikana oli 21,2 (20,0/20,0) miljoonaa litraa. Yhtiön liikevaihto nousi 2,0 % verrattuna edelliseen tilikauteen.

Yhtiön liikevoitto oli 7,9 (9,1) % liikevaihdosta. Liikevoittoprosentin laskuun oleellisesti vaikutti kiristynyt hintakilpailu sekä pienpanimoveroalennuksen pieneneminen. Tilikauden aikana toteutetusta käyttöomaisuuskirjanpitojärjestelmän vaihdosta aiheutuneet kertaluonteiset menojäännösten oikaisut vaikuttivat kokonaisuutena tilikauden liikevoittoon positiivisesti 96.230,64 euroa. Suunnitelman mukaiset poistokirjaukset olivat tilikaudella 1.187.662,46 euroa.

Verotuksessa tehtiin 74.852,40 euroa pienemmät poistot. Tämä ilmenee tuloslaskelman alaosassa poistoeron muutoksena ja taseessa tilinpäätössiirtojen kertymän (poistoerojen) vähennyksenä.

Taloudellisia tunnuslukuja:

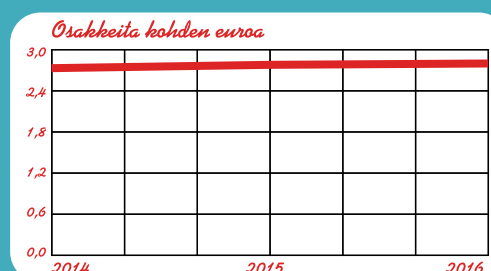
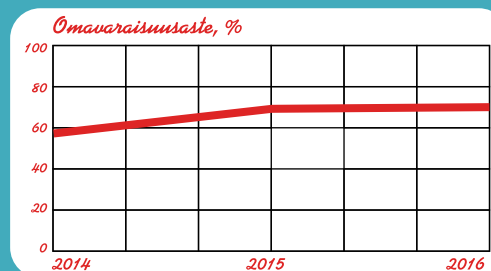
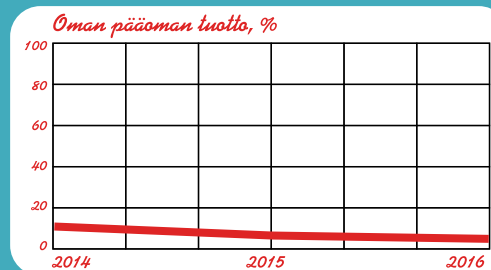
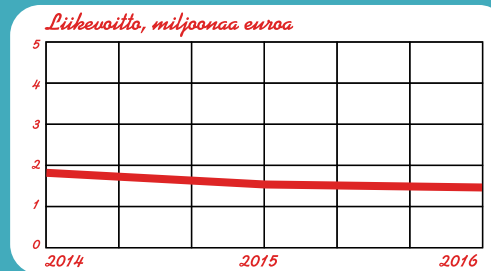
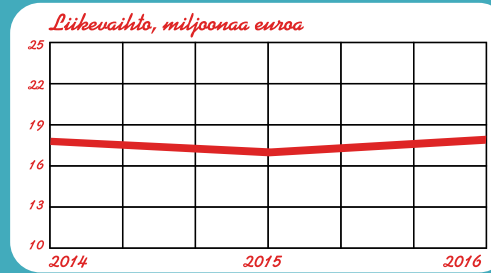
Tilikausi	2016	2015	2014
Liikevaihto	18.700.729	18.335.282	18.899.733
Liikevoitto	1.478.077	1.666.416	1.924.938
Liikevoitto-%	7,9 %	9,1 %	10,2 %
Oman pääoman tuotto-%	8,3 %	9,5 %	11,5 %
Omavaraisuusaste-%	69,6 %	67,1 %	59,6 %

Oman pääoman tuotto-% on laskettu: (tilikauden tulos ennen satunnaisia eriä miinus tuloverot) / (keskiarvo vuoden alun ja lopun taseen osoittamasta omasta pääomasta + 80 % kertyneestä poistoerosta) x 100. Yhtiön johto pitää tätä laskentatapaa oikeutettuna, koska konsernimuotoiset kilpailijat konsernitalinpäätöksissään jakavat poistoeron kaltaiset tilinpäätöskertymät omaan pääomaan ja verovelkaan. Omavaraisuusaste on laskettu vastaavasti poistoerolla näin korjatun oman pääoman mukaan, mikä oli 31.12.2016:

	2016	2015	2014
Korjattu oma pääoma, €	14.134.300	13.981.976	13.682.986
Ulkona olevat osakkeet, kpl	5.125.092	5.125.092	5.125.092
Osaketta kohden, €	2,76	2,73	2,67

Tuotekehitys ja uudet tuotteet

Yhtiö harjoittaa aktiivista tuotekehitys- ja tutkimustoimintaa. Toiminnan tavoitteena on kehittää markkinoille uusia, innovatiivisia ja kannattavia tuotteita ja tuoteryhmiä. Vuotuiset kehityskulut on kirjattu yhtiön tilikauden kuluihin. Yhtiön tunnetuimmat omat tuotemerkit olivat tilikauden aikana alkoholituotteista Kukko-oluet, Into-lonkerot, Oiva-siiderit ja Skumppa-kuplajuomat sekä long drink -juomat Brändy,

Gini ja Bitter. Virvoitusjuomissa yhtiö valmistaa vanhan ajan limonaadeja kuten Sitruunasoodaa sekä Herra Hakkaraisen limonaadeja.

Tilikauden aikana Alkon käsityöläisluena lanseerattiin Kouvolan Lakritsin kanssa yhteistyössä valmistettu Laitilan Lakritsiportteri 5,4 %. Siidereihiin lanseerattiin kokonaisuudessaan uudistunut Oiva Nordic Cider -tuotepihe. Oivan makuina on Real Apple dry, Real Strawberry, Real Cranberry ja Real Blueberry. Skumppa-tuotepihe uudistui myös täydellisesti. Makuuvaihtoehtoina lanseerattiin Sparkling White ja Sparkling Red. Myös Into-lonkerot uudistuivat täydellisesti sekä ulkoasultaan että maultaan. Uusien, luontaisiin makuihin perustuvien, Intojen maut ovat greippi, puolukka ja hedelmä. Olutuutuksina lanseerattiin Kukko IPA 4,7 %, Kukko Helles 4,7 %, Kukko Schwarz 4,5 %. Imperiaali Bourbon Oak 9,7 %, American Brown Ale 4,5 % sekä yhdessä vuoden 2015 Hyvän Tuomaan Esko Pajusen kanssa kehitetty Laitilan Tuomas APA 4,5 %. Limonaadeista uutuuksina lanseerattiin Laitilan Limone -limettilimonaadi ja Laitilan Jaffa -appelsiinilimonaadi.

Viisas ja ahkera tehtaamme väki valvoo tarkkaavaisena tuotannon kaikkia vaiheita, jotta ponnistelujemme myötä syntyneet poreilevat juomat täyttäisivät vaativammankin asiakkaan mieltymykset.

Lisäksi yhtiö kehitti useita kaupan keskusliikkeiden oma-merkkituotteita sekä muita yhteistyötuotteita eri toimijoiden kanssa.

Tilikauden 2017 alussa Alkon käsityöläisluena lanseerattiin Laitilan Savu IPA 5,9 %. Kevään aikana on lisäksi lanseerattu oluissa Laitilan Agricola Belgian Ale 6,5 %, Laitilan Kukko Bitter 4,2 % sekä yhdessä Panimoravintola Koulun ja kirjailija Reijo Mäen kanssa kehitetty Kakolan Kalpea Pale Ale 4,7 %. Keväällä myyntiin tuli myös Laitilan Skumppa Rosé.

Suomalainen Olut ry:n järjestämässä Suomen Paras Olut -kilpailussa Laitilan Mississippi Steam Beer 5,0 % voitti hopeaa sarjassa Vaalea lager yli 4,7 %. Myös Laitilan Kukko IPA 4,7 % sai hopeaa sarjassa Amerikkalaistyylisen vaalea ja keskitumma ale, ollen Suomen

paras kauppavahvuinen IPA-olut.

Taloustutkimuksen tekemässä suuressa bränditutkimuksessa Laitilan Kukko-olut arvostettiin Suomen toiseksi arvostetuimmaksi olutbrändiksi. Greenpeace puolestaan arvioi selvityksessään Kukko-oluen Suomen ympäristöystävällisimmäksi olueksi.

Liiketoiminnan riskeistä

Laitilan Virvoitusjuomatehdas Oy:n riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa liiketoimintaan ja asetettujen tavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat uhat ja mahdollisuudet. Riskienhallinnan tavoitteena on myös ennaltaehkäistä riskien toteutumista ja varautua hallittuun toimintaan poikkeamatilanteissa. Hallitus vastaa yhtiön riskienhallintapolitiikasta ja valvoo sen toteuttamista. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty. Jokaisella henkilökuntaan kuuluvalla on oma vastuu tunnistaa yhtiön tavoitteiden toteutumista uhkaavia riskejä. Riskienhallinnalla turvataan yhtiön liiketoiminnan jatkuvuus ja strategian

toteutuminen. Yhtiöllä on sertifioitu FSSC 22000 -tuoteturvallisuusjärjestelmä, jonka avulla ehkäistään tuoteturvallisuusriskejä. Järjestelmä on välttämätön kansainvälisessä kaupassa.

- Jatkuvassa muutoksessa sekä toiminnallisesti että laitek teknisesti olevaan panimo- ja virvoitusjuoma-alaan kuuluu luontaisesti liiketoiminnallisia riskejä. Toimialan riskien lisäksi yhtiö pyrkii välttämään muita liiketoiminnan jatkuvuutta vaarantavia tai oleellisesti vahingoittavia riskejä, jotka voivat aiheutua virheellisistä rekrytoinneista, epäonnistuneista sisäisistä prosesseista ja järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä.

Yhtiön johto on määritellyt potentiaalisia riskejä, joilla voi olla vaikutusta tulevaisuuden kannattavuuteen ja kehitykseen.

Strategisia riskejä:

- Kiristynyt kilpailu voi heikentää yhtiön kannattavuutta.

- Jatkuvasti kasvava Viron tuonti aiheuttaa laskevaa myyntiä yhtiön suurille kilpailijoille. Markkinoille on myös valmistunut lisää vapaata tuotantokapasiteettia. Nämä yhdessä ovat omiaan aktivoimaan kilpailijoiden halukkuutta sopimusvalmistukseen.

- Satovaihtelut ja yleinen talouskehitys vaikuttavat oleellisesti raaka-ainekustannuksiin ja voivat sitä kautta aiheuttaa riskejä pitkäaikaisten tuotantosopimusten kannalta. Markkinamuutokset vaativat tuotannon jatkuvaa tehostamista ja aktiivista kustannustason seuranta.

- Yhtiön operatiivisia riskejä hallitaan kehittämällä sisäisiä prosesseja ja ohjeistuksia sekä huolehtimalla riittävästä sisäisestä valvonnasta ja tarkastuksesta. Riskejä pyritään hallitsemaan myös jatkuvalla automatisoinnin kehittämisellä ja sen avulla kerättävällä tuotantotiedolla. Tuotannon tehokkuuden seurantaan on rakennettu mittareita, joiden avulla tehokkuutta pystytään seuraamaan luotettavasti.

Operatiivisten riskien hallintaan liittyy myös työympäristön ja työolosuhteiden jatkuva kehittäminen.

- Henkilöstöriskejä pyritään ennakoimaan hyvän työnantajakuvan ylläpidolla, mikä edellyttää hyvää johtamista, palkitsemis- ja koulutusjärjestelmien kehittämistä sekä varhensisistä henkilöstöriskejä välttämistä.

- Yhtiöstä johtumattomien ulkopuolisten riskien välttämiseksi mahdolliset kriittiset pisteet on kartoitettu.

- Valtiovallan ennalta arvaamattomat ja panimoalalle mahdollisesti haitalliset päätökset voivat hankaloittaa kaikkien alan toimijoiden asemaa.

- Vientitoiminnot lisäävät riskejä.

Rahoituksellisia riskejä:

- Rahoitusriskien hallinnalla pyritään minimoimaan rahoitusmarkkinoiden haitalliset muutokset ja niiden vaikutukset yhtiön tulokseen ja maksuvalmiuteen. Yhtiön

lainat on sidottu lyhyisiin markkinakorkoihin. Markkinakorkojen muutokset vaativat aktiivista seuranta yhtiön hallitukselta. Lainojen suojaustarvetta korkojen nousua vastaan seurataan aktiivisesti.

- Likviditeettiriskin hallinnan tavoitteena on rahoituksen varmentaminen kaikissa tilanteissa.

- Yhtiön saatavien luottoriski on hyvin hallinnassa, sillä yhtiö myy merkittävän osan tuotteistaan vakavaraisille keskusliikkeille. Merkittäviä riskikeskittymiä ei ole näköpiirissä.

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuus on pääomavaltainen toimiala. Suuri osa yhtiön varallisuudesta on sidottu tuotantolaitoksiin ja -laitteisiin. Siten esimerkiksi tulipalo, vakava konerikko tai ilkeä vahinko voi aiheuttaa merkittäviä omaisuus- ja keskeytysvahinkoja sekä muita epäsuoria haitallisia vaikutuksia yhtiön toimintaan. Yhtiö pyrkii suojautumaan näiltä riskeiltä arvioimalla riskienhallinnan kannalta tuotantolaitoksiaan, -laitteitaan ja -prosessejaan. Yhtiö tarkistaa vuosittain vakuutuksensa osana riskien kokonaishallintaa.

Teitä saattaa hieman pyöryttää, kun näette nämä heikottavan hienot uudenaikaiset aparaattimme! Tehtaan joka nurkassa pörisee taikka ruksuttaa jokin metka vempelo. Enää ei ole tarpeen käsin kiertää kampea juomain sekoittamiseksi tahi näpit liimassa etikettejä pulloihin tällätä.

Vakuutuksilla pyritään peittämään riskit, jotka on taloudellisesti tai muista syistä järkevää hoitaa vakuuttamalla. Yhtiössä on myös panostettu tilojen ja laitteistojen jatkuvaan kunnossapitoon, huoltoon ja vikojen ennaltaehkäisyyn.

Vireillä ei ole oikeudenkäyntejä tai muitakaan kiistakysymyksiä, jotka vaikuttaisivat oleellisesti yhtiön toiminnan tulokseen.

Yhtiön ulkopuolisiin riskeihin varaudutaan toimialan aktiivisella seurannalla ja toimintojen huolellisella suunnittelulla.

Yhtiön ympäristönsuojelun periaatteita

Yhtiöllä on Etelä-Suomen Ympäristökeskuksen (nykyään Lounais-Suomen Aluehallintovirasto) myöntämä ympäristölupa, jonka puitteissa yhtiö toimii. Yhtiö on sitoutunut noudattamaan kestävän kehityksen periaatteita ja ottamaan huomioon toiminnassaan terveys-, ympäristö- ja turvallisuuskäsitteet. Toimintaa kehitetään ympäristö- ja laatuohjelman mukaisesti, päivittäen kehityskohteet vuosittain.

- Yhtiöllä on elokuussa 2013 sertifioitu ISO 14001:n mukainen ympäristöjärjestelmä.

- Vuodesta 2001 lähtien tuotantolaitoksella on käytetty sähköenergian lähteenä ainoastaan tuulivoimaa.

- Yhtiön jätevesipäästöjä tarkkaillaan riippumattoman laboratorion toimesta.

- Toiminnasta syntyvä jäte lajitellaan ja kaikki kierrätyskelppoinen jäte toimitetaan kierrätettäväksi.

- Panimosta syntyvä mallasjäte toimitetaan kaikki hyötykäyttöön seuraavasti:

- n. 500 kg yhtiön kesälampaiden ravinnoksi

- n. 4.000 kg paikallisen leipomon Kukko-mäskilimpun raaka-aineeksi

- n. 1.650.000 kg paikalliselle lihakarjatilalle eläinten rehuksi

- Lasi-, pahvi-, puu- ja paperijäte toimitetaan uusiokäyttöön.

- Energiajäte toimitetaan energiapolttoaineena hyödynnettäväksi.

- Alumiini- ja muu metallijäte toimitetaan materiaalina hyödynnettäväksi.

- Yhtiön käyttämä kaukolämpö tuotetaan paikallisella sahalaitoksella puun kuoresta ja lastusta.

- Tuotannossa käytettävä höyry tuotetaan nestekaasulla.

- Yhtiön koko henkilökunta on sitoutettu ympäristövastuuteen omassa työympäristössään.

- Yhtiöllä on energiatehokkuussopimus.

Henkilöstö

Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan tavoitteena on olla yhtiö, jolla on hyvinvoiva ja parhaan mahdollisen osaamisen omaava sekä hyvin johdettu henkilöstö. Yhtiö henkilöstöineen on sitoutunut noudattamaan seuraavaa yhdessä määriteltyä toimintapolitiikkaa: Toimintamme päämääränä on tuottaa laadukkaita laitolalaisia juomia siten, että ne täyttävät asiakkaiden ja loppukuluttajien laadulliset ja mielikuvalliset toiveet sekä viranomaisten toiminnalle asettamat vaatimukset. Koko henkilöstömme on sitoutunut jatkuvaan tuotteiden, palveluiden ja toiminnan laadun parantamiseen sekä ympäristöarvojen huomioimiseen. Kunnioitamme kaikessa toiminnassamme voimassa olevaa lainsäädäntöä. Asetamme toiminnallemme tavoitteita, joita seuraamme säännöllisesti. Reagoimme nopeasti mahdollisiin poikkeamiin, jolloin varmistamme kilpailukykyämme myös tulevaisuudessa. Panostamme henkilöstömme hyvinvointiin ja koulutukseen varmistamalla näin toimintapolitiikkamme sisäistämisen koko yhtiössä. Viestimme itsestämme avoimesti ja aktiivisesti kaikille tärkeille sidosryhmillemme.

Yhteisenä tavoitteena on yhtiön liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisen edistäminen. Työolosuhteiden jatkuvalla kehittämisellä yhtiö haluaa jatkossakin olla alueensa tavoitelluin työnantaja.

Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan arvot ovat:

Y = Yhteistyö

Y = Ylpeys

A = Asiakaslähtöisyys

Henkilöstön kokonaismäärä oli vuoden lopussa 51 (50). Tilikauden aikana palveluksessa oli lisäksi 14 määräaikaista työntekijää. Yhtiön keskimääräinen työntekijämäärä tilikaudella oli 53 (2015/51 ja 2014/53).

Henkilöstökulut tilikauden aikana olivat 2.852.036,35 (2.701.665,89) euroa. Henkilöstökulujen osuus oli 15,3 (14,7) % liikevaihdosta. Yhtiön koko henkilöstö oli kannustepalkkauksen piirissä. Yhtiö on solminut toimitusjohtajan kanssa toimitusjohtajasopimuksen.

Osakepääoma, omat osakkeet ja valtuutukset

Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy:n osakepääoma oli tilikauden alkaessa ja päättyessä 43.074 euroa jakaantuen 5.125.806 osakkeeseen. Osakkeista 5.125.092 kpl on ulkona ja yhtiön hallussa on 714 kpl vastaten 0,01 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänimäärästä. Omat osakkeet ovat jääneet yhtiön haltuun aiemmalla tilikaudella eikä niitä ole silloisten säännösten määräajassa luovutettu eikä mitätöity. Yhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Varsinainen yhtiökokous 14.4.2016 valtuutti hallituksen päättämään 14.4.2017 mennessä osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä. Valtuutus sisältää oikeuden poiketa osakeyhtiölain määrittämin rajoituksin osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta. Valtuutus sisältää oikeuden enintään 768.870 uuden osakkeen antamiseen sekä enintään 714 yhtiön hallussa olevan oman osakkeen luovuttamiseen maksua vastaan tai maksutta. Yhtiö ei järjestänyt valtuutuksen oikeuttamaa osakeantia eikä luovuttanut omia osakkeita tilikauden aikana eikä sen päätyttyä.

Osakkeenomistajat ja yhtiön johdon osakeomistus

Yhtiöllä oli tilikauden päättyessä 733 (712) osakasta. Tilikauden päättyessä ulkona oli 5.125.092 osaketta.

Yhtiön suurimmat osakkeenomistajat ovat tilanteessa 31.12.2016:

Osakkeenomistajat tehtävä johdossa	osakkeita	%
Markku Pilppulan kp.	632.759	12,3 %
Rami Aarikka	604.122	11,79 %
<i>hallituksen jäsen, toimitusjohtaja</i>		
Kari Lehto	290.500	5,67 %
Totti Salko	284.636	5,55 %
<i>hallituksen jäsen, puheenjohtaja</i>		
Jon Granström	281.337	5,49 %
<i>hallituksen jäsen</i>		
Olli Laihoson kp.	199.316	3,89 %
Jukka-Pekka Isotupa	178.500	3,48 %
Ari Antola	129.577	2,53 %

Kahdeksan suurimman osakkaan omistus oli yhteensä 50,74 % ulkona olevista osakkeista ja äänistä.

Osakkeenomistajina luetelluiden lisäksi hallituksen jäsenistä Esa Wrang omistaa 1.000 osaketta ja Anne-Maria Antola-Pilppula 1.815 osaketta. Yhtiön tilintarkastaja ja varatilintarkastaja eivät omista yhtiössä osakkeita.

Yhtiö pitää osake- ja osakasrekisteriä Oskari-osakasrekisteriohjelmalla. Yhtiö on luopunut paperisista osakekirjoista. Yhtiön osakkeilla käytiin tilikaudella yleisimmin kauppaa Privanet Capital Markets Oy:n listaamattomien osakkeiden markkinapaikalla.

Yhtiön johto ja tilintarkastajat

Yhtiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut Totti Salko. Hallituksen muut varsinaiset jäsenet ovat Rami Aarikka, Jon Granström, Esa Wrang, Jean Karavokyros ja Anne-Maria Antola-Pilppula.

Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Rami Aarikka.

Yhtiön tilintarkastaja on KHT Ville Anttila ja varatilintarkastaja KHT Osmo Valovirta.

Arvio todennäköisestä kehityksestä kuluvalla tilikaudella

Yhtiön hallitus arvioi tilikauden liikevaihdon ja myyntivoimien nousevan hieman. Epävarmuustekijänä on mahdollisen alkoholilain kokonaisuudistuksen toteutuminen, sen aikataulu ja sen aiheuttama siirtymävaihe. Kannattavuuden uskotaan pysyvän hyvällä tasolla.

Hallituksen esitys osingonjaosta

Yhtiön voitonjakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 9.996.862,97 euroa, josta tilikauden voitto on 1.237.223,52 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään osakeyhtiölain tarkoittama mak-

sukyisyydesti vaikuta voitonjakokelpoisten varojen määrään. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle seuraavaa:

- osinkoa jaetaan 0,40 (0,20) euroa osakkeelta kullekin ulkona olevalle 5.125.092 osakkeelle eli yhteensä 2.050.036,80 (1.025.018,40) euroa.

- osingonjakoon käytettävät varat koostuvat tilikauden voitosta 1.237.223,52 euroa sekä edellisten tilikausien voittovaroista 812.813,28 euroa.

Valmistamme juomamme hyväksi havaituilla, perinteisillä menetelmillä ja resepteillä, mutta samalla teemme myös ankaraa aivotyötä uusien voimaannuttavien makuelämysten synnyttämiseksi.

Tulostaselma

1.1. - 31.12.2016

1.1.-31.12.2015

LIIKEVAIHTO	18 700 729,19	18 335 281,55
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos +/-	196 183,40	-158 981,43
Valmistus omaan käyttöön	90 449,83	91 373,43
Liiketoiminnan muut tuotot	289 210,74	37 529,64
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	7 869 871,10	-7 128 462,99
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	83 599,01	155 819,99
Ulko puoliset palvelut	-3 063 653,01	-2 937 218,39
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-10 849 925,10	-9 909 861,39
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 248 969,40	-2 190 420,37
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-497 876,38	-415 667,08
Muut henkilösivukulut	-105 190,57	-95 578,44
Henkilöstökulut yhteensä	-2 852 036,35	-2 701 665,89
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 187 662,46	-1 320 030,29
Liiketoiminnan muut kulut	-2 908 871,71	-2 707 229,42
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	1 478 077,54	1 666 416,20
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Muilta	28,00	26,00
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	1,20	1 506,40
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-6 220,73	-13 750,93
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-6 191,53	-12 218,53
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	1 471 886,01	1 654 197,67
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	74 852,40	69 137,16
Tuloverot	-309 514,89	-344 015,93
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	1 237 223,52	1 379 318,90

Tase

31.12.2016

31.12.2015

VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	236 037,55	271 245,60
Aineelliset hyödykkeet	10 877 077,69	11 199 914,58
Sijoitukset	25 901,05	25 901,05
Pysyvät vastaavat yhteensä	11 139 016,29	11 497 061,23
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	2 087 937,69	1 802 199,28
Lyhytaikaiset saamiset	3 698 350,22	4 505 026,32
Rahat ja pankkisaamiset	3 408 361,39	3 045 531,37
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	9 194 649,30	9 352 756,97
VASTAAVAA YHTEENSÄ	20 333 665,59	20 849 818,20
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	43 074,00	43 074,00
Ylikurssirahasto	871 504,09	871 504,09
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	8 759 639,45	8 405 338,95
Tilikauden voitto (tappio)	1 237 223,52	1 379 318,90
Oma pääoma yhteensä	10 911 441,06	10 699 235,94
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Poistoero	4 028 573,19	4 103 425,59
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	870 280,00	1 092 520,00
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	222 240,00	349 553,16
Saadut ennakot	24 357,53	25 151,85
Ostovelat	1 506 469,37	1 329 318,58
Muut velat	1 516 346,28	1 768 141,63
Siirtovelat	1 253 958,16	1 482 471,45
Lyhytaikainen yhteensä	4 523 371,34	4 954 636,67
Vieras pääoma yhteensä	5 393 651,34	6 047 156,67
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	20 333 665,59	20 849 818,20

Tilintarkastuskertomus

Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy:n yhtiökokoukselle

Lausunto

Olen tilintarkastanut Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy:n (y-tunnus 0964080-5) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiani kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olen riippumaton yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaani tilintarkastusta ja olen täyttänyt muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuuteni. Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltu-

vissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenani on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntoni. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytän ammatillista harkintaa ja säilytän ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistan ja arvioin väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelen ja suoritan näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankin lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa,

Valmiit tuotteet eivät kauaa vanhene varastossamme, kun ne jo jättävät synnyinsijansa ja lähtevät maailmalle virvoittamaan janoisia. Tähän päättyy tehdaskierroksemme. Tehtaanjohtaja Aarikka toivottaa vierailijoille hyvää kotimatkaa ja riemukkaita hetkiä Laitilan juomien parissa!

väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostan käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta en siinä tarkoituksessa, että pystyisin antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioin sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

- Teen johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teen hankkimani tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätökseni on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, minun täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessani lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntoni. Johtopäätökseni perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioin tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoin hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistan tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntoni ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenani on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessäni arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimani tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenani on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonani esitän, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teen suorittamani työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, minun on raportoitava tästä seikasta. Minulla ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollan tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä sekä muun vapaan oman pääoman jakamisesta on osakeyhtiölain mukainen. Puollan vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltani tilikaudelta.

Raumalla, 21. maaliskuuta 2017

Ville Anttila, KHT, osoite: Vahverotie 15 as 3, 26100 Rauma

L A I T I L A N W I R V O I T U S J U O M A T E H D A S

Limonaadikuja 4, 23800 Laitila
Puhelin 02 856 526
www.laitilan.com